

OECD *Multilingual Summaries*

In It Together: Why Less Inequality Benefits All

Summary in Greek

Read the full book on: [10.1787/9789264235120-en](https://doi.org/10.1787/9789264235120-en)

Όλοι μαζί: Γιατί η μείωση της ανισότητας ωφελεί όλους μας

Περίληψη στα ελληνικά

Η εισοδηματική ανισότητα αυξήθηκε σε περιόδους ευημερίας και σε περιόδους ύφεσης

Στις περισσότερες χώρες, το χάσμα μεταξύ των πλούσιων και των φτωχών έχει φτάσει στο υψηλότερο επίπεδο των 30 τελευταίων ετών. Σήμερα, στις χώρες του ΟΟΣΑ, το πλουσιότερο 10% του πληθυσμού έχει 9,6 φορές υψηλότερο εισόδημα από αυτό του φτωχότερου 10%. Στη δεκαετία του '80 η αναλογία αυτή ήταν 7:1 και ανήρθε στο 8:1 τη δεκαετία του '90 και στο 9:1 στη δεκαετία του 2000. Σε ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες, ιδιαίτερα στη Λατινική Αμερική, η εισοδηματική ανισότητα έχει μειωθεί, όμως οι εισοδηματικές διαφορές παραμένουν γενικά μεγαλύτερες από ό,τι στις χώρες του ΟΟΣΑ. Κατά την κρίση, η εισοδηματική ανισότητα συνέχισε να αυξάνεται κυρίως λόγω της συρρίκνωσης της απασχόλησης. Η ανακατανομή των εισοδημάτων μέσω των φόρων και των μεταβιβάσεων μπορεί να αντισταθμίσει εν μέρει την ανισότητα. Όμως, στο κατώτατο άκρο της εισοδηματικής κατανομής τα πραγματικά εισοδήματα των νοικοκυριών μειώνονται σημαντικά στις χώρες οι οποίες πλήγηκαν σφοδρότερα από την κρίση.

Μεγάλο μέρος του πρόσφατου διαλόγου σχετικά με την ανισότητα επικεντρώθηκε στο τμήμα του πληθυσμού με το υψηλότερο εισόδημα, δηλαδή το πλουσιότερο 1%. Λιγότερο κατανοητή είναι η σχετική μείωση που σημειώθηκε όσον αφορά τους χαμηλόμισθους και τα νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα –όχι μόνο το κατώτατο 10%, αλλά το χαμηλότερο 40%. Η παρούσα έκθεση δίνει ιδιαίτερη έμφαση στα εν λόγω νοικοκυριά, διερευνώντας μερικούς από τους παράγοντες που οδήγησαν στην εξασθένηση της οικονομικής τους κατάστασης, καθώς και στο φάσμα των επιλογών πολιτικής που μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση της αυξανόμενης ανισότητας.

Η αύξηση της ανισότητας επιβραδύνει την οικονομική μεγέθυνση και υπονομεύει τις ευκαιρίες

Πέρα από τις επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή, η αυξανόμενη ανισότητα είναι επιζήμια για τη μακροπρόθεσμη οικονομική μεγέθυνση. Η διεύρυνση της εισοδηματικής ανισότητας κατά την περίοδο 1985-2005, για παράδειγμα, υπολογίζεται ότι μείωσε τη συνολική ανάπτυξη κατά 4,7 εκατοστιαίες μονάδες μεταξύ του 1990 και του 2010 κατά μέσο στις χώρες του ΟΟΣΑ για τις οποίες διατίθενται μακρές χρονολογικές σειρές. Ο βασικός παράγοντας είναι το αυξανόμενο χάσμα μεταξύ των νοικοκυριών με το χαμηλότερο εισόδημα –το κατώτατο 40% της κατανομής- και του υπόλοιπου πληθυσμού.

Ένας κύριος μηχανισμός μετάδοσης μεταξύ ανισότητας και οικονομικής μεγέθυνσης είναι η επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο. Αν και τα αποτελέσματα της εκπαίδευσης των ατόμων που ανήκουν σε διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά στρώματα πάντα διαφέρουν, οι διαφορές αυτές μεγαλώνουν στις χώρες με μεγάλη ανισότητα, διότι τα άτομα που προέρχονται από μη προνομιούχα νοικοκυριά δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στην ποιοτική εκπαίδευση. Τούτο συνεπάγεται την απώλεια μεγάλου μέρους του ανθρώπινου δυναμικού και μικρότερη κοινωνική κινητικότητα.

Η επέκταση της άτυπης απασχόλησης μπορεί να δημιουργήσει ευκαιρίες εργασίας, όμως επίσης συμβάλλει στην αύξηση της ανισότητας

Η προσωρινή εργασία, η μερική απασχόληση και η αυτοαπασχόληση αποτελούν σήμερα το ένα τρίτο σχεδόν της συνολικής απασχόλησης στις χώρες του ΟΟΣΑ. Από τα μέσα της δεκαετίας του '90, περισσότερες από τις μισές νέες θέσεις εργασίας ήταν θέσεις άτυπης απασχόλησης. Πολλοί από τους απασχολούμενους σε άτυπες μορφές απασχόλησης βρίσκονται σε δεινή θέση όσον αφορά την ποιότητα της εργασίας και κυρίως τις αποδοχές, την ασφάλεια της εργασίας ή την πρόσβαση στην κατάρτιση. Ιδιαίτερα, οι ανειδίκευτοι προσωρινοί εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν μεγάλη μισθολογική υστέρηση, αστάθεια αποδοχών και χαμηλότερο ρυθμό αύξησης των μισθών.

Τα νοικοκυριά που βασίζονται κυρίως σε αποδοχές από άτυπες μορφές απασχόλησης έχουν υψηλότερα ποσοστά εισοδηματικής φτώχειας (22% κατά μέσο όρο), και η αύξηση του αριθμού των εν λόγω νοικοκυριών στις χώρες του ΟΟΣΑ συνέβαλε στην αύξηση της συνολικής ανισότητας.

Οι άτυπες μορφές απασχόλησης μπορούν να αποτελέσουν έναν ενδιάμεσο σταθμό προς την πιο σταθερή απασχόληση –όμως αυτό εξαρτάται από το είδος της εργασίας, τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων και τους θεσμούς της αγοράς εργασίας. Σε πολλές χώρες, οι νεότεροι εργαζόμενοι, ιδιαίτερα αυτοί που απασχολούνται με συμβάσεις προσωρινής απασχόλησης, έχουν λιγότερες πιθανότητες να προωθηθούν σε μία πιο σταθερή θέση εργασίας.

Η συμμετοχή περισσότερων γυναικών στο εργατικό δυναμικό μειώνει την ανισότητα

Οι διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών όσον αφορά τη συμμετοχή, τους μισθούς και την επαγγελματική σταδιοδρομία έχουν μειωθεί σημαντικά και αυτό επιβράδυνε την αυξανόμενη ανισότητα. Όμως, οι γυναίκες εξακολουθούν να έχουν σχεδόν 16% λιγότερες πιθανότητες να προσληφθούν σε θέση αμειβόμενης απασχόλησης και οι αποδοχές τους είναι σχεδόν 15% χαμηλότερες από αυτές των ανδρών. Εάν το ποσοστό των νοικοκυριών με εργαζόμενες γυναίκες είχε παραμείνει στα επίπεδα που σημειώθηκαν πριν από 20 ή 25 χρόνια, η εισοδηματική ανισότητα θα είχε αυξηθεί κατά μία σχεδόν μονάδα Gini ή περισσότερο κατά μέσο όρο. Ο αντίκτυπος της μεγαλύτερης συμμετοχής των γυναικών στην πλήρη απασχόληση και οι υψηλότεροι σχετικοί μισθοί των γυναικών συγκράτησαν την ανισότητα για μία επιπλέον μονάδα.

Η μεγάλη συγκέντρωση πλούτου περιορίζει τις επενδυτικές ευκαιρίες

Ο πλούτος είναι πολύ πιο συγκεντρωμένος από ό,τι το εισόδημα. Πιο συγκεκριμένα, κατά μέσο όρο, το 10% των πλουσιότερων νοικοκυριών κατέχει το μισό του συνολικού πλούτου, το επόμενο 50% κατέχει σχεδόν όλο το άλλο μισό, ενώ το 40% των λιγότερο εύπορων κατέχουν λίγο περισσότερο από το 3%. Παράλληλα, τα υψηλά επίπεδα χρέους και/ή τα χαμηλής αξίας περιουσιακά στοιχεία επηρεάζουν την ικανότητα της κατώτερης μεσαίας τάξης να επενδύει σε ανθρώπινο κεφάλαιο ή αλλού. Η μεγάλη συγκέντρωση πλούτου μπορεί να επιβραδύνει το δυναμικό ρυθμό μεγέθυνσης.

Δέσμες πολιτικής για τη αντιμετώπιση της ανισότητας και για την προώθηση των ευκαιριών για όλους

Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν στη διάθεσή τους πολλά μέσα και εργαλεία για την αντιμετώπιση της αυξανόμενης ανισότητας και για την προώθηση των ευκαιριών για όλους. Για την επιτυχία των εν λόγω δράσεων απαιτείται ισχυρή εμπιστοσύνη στους θεσμούς και αποτελεσματικός κοινωνικός διάλογος. Προκειμένου να συρρικνωθεί το διευρυνόμενο χάσμα μεταξύ των φτωχών και των πλουσίων και να προαχθούν ευκαιρίες για όλους είναι απαραίτητο να καθοριστούν δέσμες πολιτικής σε τέσσερις κύριους τομείς:

- Συμμετοχή των γυναικών στην οικονομική ζωή: οι εθνικές αρχές πρέπει να εφαρμόσουν πολιτικές που στοχεύουν στην εξάλειψη της άνισης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας

και στην άρση των εμποδίων στη γυναικεία απασχόληση και επαγγελματική εξέλιξη. Τούτο συμπεριλαμβάνει μέτρα για την αύξηση των δυνατικών αποδοχών των γυναικών με χαμηλό μισθό και για την αντιμετώπιση των άορατων εμποδίων στην άνοδο των γυναικών στις ανώτερες θέσεις της ιεραρχίας (γνωστών ως «γυάλινη οροφή»).

- Προώθηση της απασχόλησης και θέσεις εργασίας καλής ποιότητας: οι πολιτικές πρέπει να δίνουν έμφαση στην πρόσβαση σε θέσεις εργασίας και στην ένταξη στην αγορά εργασίας. Η προσοχή πρέπει να εστιάζεται στις πολιτικές για την ποσότητα και την ποιότητα της εργασίας· σε θέσεις εργασίας που προσφέρουν επαγγελματικές και επενδυτικές δυνατότητες· σε θέσεις εργασίας που θα είναι ενδιάμεσοι σταθμοί και όχι αδιέξοδα. Ο περιορισμός της κατάτμησης της αγοράς εργασίας είναι ένα σημαντικό στοιχείο για τη βελτίωση της ποιότητας των θέσεων εργασίας και για την αντιμετώπιση της ανισότητας.
- Δεξιότητες και εκπαίδευση: Η έμφαση στα πρώτα χρόνια, καθώς και στις ανάγκες των οικογενειών με παιδιά που πηγαίνουν σχολείο είναι ζωτικής σημασίας για τον περιορισμό των κοινωνικοοικονομικών διαφορών στην εκπαίδευση. Θα πρέπει να γίνουν περισσότερα για να μπορέσουν οι νέοι να αποκτήσουν τις δεξιότητες που είναι απαραίτητες για ένα καλό ξεκίνημα στην αγορά εργασίας. Καθώς η οικονομία εξελίσσεται γρήγορα, θα πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες, σε στενή συνεργασία με τις επιχειρήσεις και τα συνδικάτα, για την προώθηση της συνεχούς αναβάθμισης των δεξιοτήτων κατά τον εργασιακό βίο.
- Συστήματα φόρων και κοινωνικών μεταβιβάσεων για την αποτελεσματική ανακατανομή: Η κατάλληλα σχεδιασμένη ανακατανομή μέσω φόρων και μεταβιβάσεων αποτελεί βασικό μέσο για την προώθηση της ισότητας και της ανάπτυξης. Κατά τις πρόσφατες δεκαετίες, η ανακατανομή δεν ήταν αποτελεσματική σε πολλές χώρες, διότι οι παροχές που λάμβανε ο ενεργός εργασιακά πληθυσμός δε συμβάδιζαν με τους πραγματικούς μισθούς, καθώς και λόγω της αυξανόμενης μείωσης της προοδευτικότητας των φόρων. Οι πολιτικές πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι πλουσιότεροι άνθρωποι αλλά και οι πολυεθνικές επιχειρήσεις πληρώνουν το μερίδιο που τους αναλογεί στη φορολογική επιβάρυνση. Οι μεγάλες και συνεχείς απώλειες των ομάδων με χαμηλό εισόδημα υπογραμμίζουν την ανάγκη για καλά σχεδιασμένες πολιτικές στήριξης εισοδήματος και αντικυκλικές κοινωνικές δαπάνες.

© OECD

Η περίληψη αυτή δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

Η αναπαραγωγή της περίληψης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ, καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

Οι Πολύγλωσσες Περιλήψεις είναι μεταφρασμένα αποσπάσματα των δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ που εκδόθηκαν αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα.

Διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με το Τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση: rights@oecd.org ή μέσω φαξ: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Επισκεφτείτε τον ηλεκτρονικό μας κόμβο www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2015), *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235120-en